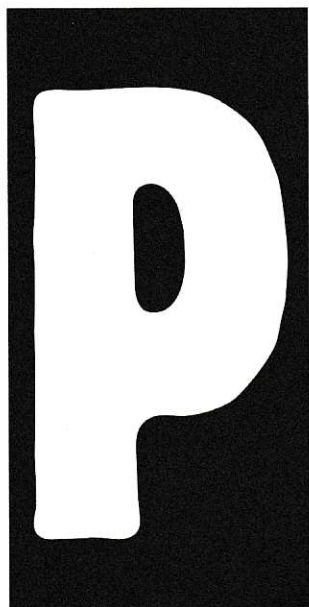

Joan Antoni Garola Carretero

PULSACIÓ VITAL I TOTALITAT CORPORAL

En aquest article us presentem tres constructes relacionats per una banda, amb la psicologia dinàmica en la seva vessant més psicocorporal, i amb la sexualitat, per l'altra, la pulsació vital, l'imaginari i l'esquema corporal. Crec que una bona línia d'investigació sobre la sexualitat humana és cercar les interrelacions d'aquests tres constructes en la resposta sexual.

Pulsació vital i plaer

Per a W. Reich el tret fonamental de la vida és l'energia i la capacitat de pulsació de tot organisme, expressada mitjançant moviments d'expansió i de contracció, que no deixa de ser una manifestació de l'energia de la vida. Aquesta capacitat de pulsació es dona en tot allò vivent. Exemples d'aquests moviments els trobem en les amebes, el cor dels humans, la musculatura, la peristalsi dels intestins, els corrents plasmàtics de les cèl·lules, etc. Investigant aquest procés de pulsació i l'activitat sexual, Reich va observar quatre etapes: tensió, càrrega, descàrrega i distensió, i les batejà amb el nom de fórmula de l'orgasme. Si observem la conducta sexual humana, podrem observar aquestes quatre fases:

- Tensió sexual: els òrgans sexuals s'omplen de fluid i s'incrementa el desig sexual.
- Hi ha un augment de càrrega bioelèctrica en el cos, sobretot en les zones erògenes, les quals es tornen més sensibles.
- Descàrrega experimentada en l'orgasme com a moviments vibracionals de tot el cos.
- Distensió, relaxació i desig de fusionar-se amb l'ésser estimat o, fins i tot, un sentiment més oceànic de comunió amb tot l'univers.

El pas següent és dirigir-se a cercar els fonaments biològics subjacents a la conducta humana i trobar la resposta en el sistema nerviós autònom: el duet format pel sistema sim-

pàtic i el parasimpàtic. La resposta simpàtica es dona en l'organisme quan es contreu, quan hi ha angoixa o dolor, i la resposta parasimpàtica, quan hi ha expansió, distensió i plaer. El que nosaltres sentim com a plaer seria, doncs, una expansió del nostre organisme. L'angoixa, per altra banda, en seria una contracció, un encongiment, un replegament. En aquestes sensacions experimentem el procés real d'expansió i contracció del sistema autònom i, seguidament, de tot l'organisme.

Si observem qualsevol nadó, hi podrem veure molt clarament aquesta pulsació vital. Per exemple, quan el nadó plora perquè té gana, podem veure com es contreuen tots els seus múscles en la hipertonia del crit i el plor. Un cop la mare l'agafa i li dona el pit, a poc a poc es calma, en començar a succionar. Un cop saciat, el nadó, totalment relaxat, es dorm. Aquesta relació entre el nadó, l'alimentació i la mare constitueix el primer contacte amb continuïtat del nen amb la sexualitat i el plaer. Si les necessitats dels infants són satisfetes, conserven plenament la seva capacitat de plaer i es desenvolupen. Però sovint, i a causa de les condicions actuals de vida, tant en l'àmbit social i laboral com en l'ocioeducatiu, es veuen repetidament frustrades. Aleshores, freqüentment, es bloqueja la fase del plaer, de la distensió, afegint-hi més tensió, més contracció, llavors el plaer pot quedar vinculat al dolor.

Com a resultat esdevenen tendències de retracció i el nen aixeca les seves defenses davant l'hostilitat del món, i redueix aleshores la sensibilitat de certes parts del cos, la seva capacitat de contacte com a mecanisme per alleugerir l'ansietat i el dolor. Es forma el que W. Reich anomena la cuirassa muscular. Aquests bloquejos de la bioenergia, que ell anomena *orgon*, produeix tota una sèrie de símptomes físics i psíquics. Tots aquests bloquejos impideixen que l'individu gaudeixi plenament de la seva potència orgàstica, és a

dir, de la capacitat de descàrrega total de tota l'excitació sexual continguda, mitjançant les contraccions involuntàries i plaents de l'organisme en l'orgasme. Així, doncs, tots aquests processos vinculats a la satisfacció o no de les necessitats vivenciades per l'organisme van quedant impresos en el que podem anomenar *totalitat corporal*, en la qual distingim un component de base més física i un altre de base més psíquica, però, malgrat parlar de dos components, en realitat formen una unitat funcional –la distinció la fem per facilitar la comprensió del procés. Per entendre el concepte de totalitat corporal farem una petita revisió d'aquests dos components: l'esquema corporal i l'imaginari corporal.

Imaginari corporal

L'imaginari corporal és, per una banda, la síntesi viva de les nostres experiències emocionals: com ens hem sentit davant les nostres experiències, com ens han fet sentir els altres davant d'aquestes, quines creences ens hem format de nosaltres mateixos. Per altra banda, són les fantasies inconscients, que s'estableixen al voltant dels processos i continguts del cos, i les dades pertinents visuals, auditives i kinestèsiques, que formen la imatge del cos individual. Sovint les diferents parts del cos es troben surrealísticament distorsionades, i altres poden fins i tot desaparèixer i formar el que anomenem *fantasmàtica corporal*.

Esquema corporal

L'esquema corporal és el mediador organitzat entre el subjecte i el món. Representa l'abstracció de la vivència del cos en les tres dimensions espacials de la realitat i s'estructura a partir de l'experiència i l'aprenentatge. Una altra característica és la seva evolució en l'espai i el temps, i es refereix al cos actual en l'experiència immediata.

Una de les seves funcions és la de traductor actiu i/o passiu de l'imaginari corporal i és el suport comunicacional de la fantas-màtica corporal instaurada en l'imaginari del cos.

En l'àmbit de la sexualitat un esquema corporal mal integrat es tradueix bàsicament en un baix nivell de consciència corporal i en diferents bloquejos musculars, que redueixen aleshores la capacitat de contacte, de sentir i la capacitat de descàrrega i, per tant, de plaer. Per tant podem dir que el comportament sexual que cadascú de nosaltres expressa és l'expressió de la dialèctica entre l'imaginari i l'esquema corporal.

Conclusió

En l'àmbit educatiu i familiar actual, al no afavorir l'autoregulació emocional, freqüentment es veu frustrada la capacitat de plaer i distensió. Com a resultat, l'individu es veu forçat a protegir-se davant l'hostilitat de l'entorn. Aleshores la cuirassa genera distorsions en l'imaginari corporal i una pèrdua de globalitat corporal, manifestada en l'esquema corporal de l'individu, produeix, per tant, una disminució de la potència orgàstica, en reduir la capacitat de contacte i descàrrega en l'excitació sexual.

JOAN ANTONI GAROLA CARRETERO

Vinyeta de la sèrie
Jally Forth
produïda els anys 60

Bibliografia

- KAKAR, Sudhir. *Chamanes, místicos y doctores*. Mèxic: Fondo de Cultura Económica, 1989.
- LIDELL, Lucy. *El cuerpo sensual*. Barcelona: Integral Edicions, 1989.
- MATOSO, Elina. *El cuerpo territorio escénico*. Buenos Aires: Paidós, 1992.
- REICH, Wilhelm. *La función del orgasmo*. Buenos Aires: Paidós, 1977.